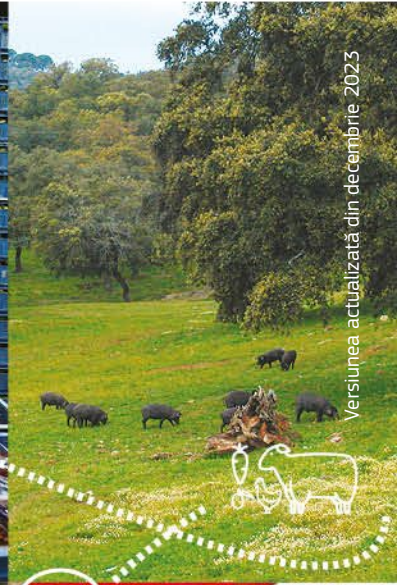

Comisia
Europeană

Versiona actualizată din decembrie 2023

PLANUL STRATEGIC PAC AL ROMÂNIEI, pe scurt

Agricultura și
dezvoltarea
rurală

Planurile strategice PAC sprijină tranziția către un sector agricol inteligent, sustenabil, competitiv, rezilient și diversificat, asigurând securitatea alimentară pe termen lung. Totodată, ele contribuie la acțiunile climatice, la protecția resurselor naturale și la conservarea/îmbunătățirea biodiversității, precum și la consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.

Planurile PAC susțin o gamă largă de intervenții care răspund nevoilor specifice ale statelor membre și ale teritoriilor acestora. Concepute în conformitate cu o nouă abordare axată pe rezultate și performanță, planurile vizează obținerea de rezultate tangibile în raport cu obiectivele specifice ale PAC la nivelul UE, contribuind în același timp la Pactul verde european.

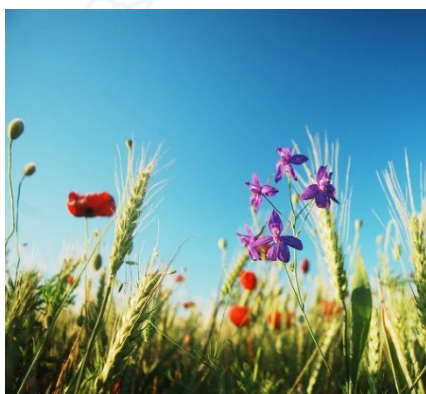
Pentru prima dată, fiecare plan PAC definește o strategie care include toate instrumentele principale finanțate prin PAC: plăți directe, sprijin pentru dezvoltare rurală și intervenții specifice anumitor sectoare de piață.

Nevoile zonelor rurale vor fi abordate și prin alte instrumente ale UE, cum ar fi Planul National de Redresare și Reziliență (PNRR) sau fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI).

Impactul agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei și condițiile meteorologice extreme cauzate de schimbările climatice evidențiază legătura integrală dintre securitatea alimentară și necesitatea tranziției către sisteme alimentare durabile și reziliente. În acest context, planurile strategice PAC oferă oportunități: de exemplu, de a reduce dependența de îngrășămintele chimice și de a intensifica producția de energie din surse regenerabile fără a submina producția de alimente; și de a transforma capacitatea de producție a sectorului în conformitate cu metode de producție mai durabile.

România a prezentat prima sa propunere de plan strategic PAC în data de 28 februarie 2022, după consultarea părților interesate. La 21 noiembrie 2022, România a prezentat o propunere revizuită, răspunzând observațiilor Comisiei cu privire la prima variantă prezentată. Comisia a aprobat ultima variantă a planului în data de 7 decembrie 2022. România a solicitat prima modificare a planului strategic PAC, care a fost aprobată de Comisie la 11 decembrie 2023. Documentul de față prezintă câteva dintre principalele caracteristici ale planului strategic PAC al României.

1. ȘTIAȚI CĂ...?

Agricultura României se caracterizează printr-o structură polarizată, cu un număr foarte mare de ferme mici, dintre care multe practică agricultura pe parcele mici de teren pentru consumul propriu. La acestea se adaugă câteva mii de ferme mari. România este țara cu cel mai mare număr de fermieri din UE, de aproape 3,5 milioane. Cu toate acestea, 90 % dintre ferme sunt mici, având mai puțin de 5 hectare. România este unul dintre **cei mai mari producători de cereale din UE și cel mai mare producător de semințe de floarea-soarelui, miere și prune.**

- ➔ În România, suprafața utilizată pentru **agricultură** constituie aproape 13,5 milioane de hectare (57% din suprafața totală a țării).
- ➔ **23 % din forța de muncă din România este angajată în agricultură**, acesta fiind cel mai mare procent al persoanelor angajate în agricultură din UE.
- ➔ România este, de asemenea, una dintre țările cu **cea mai mare pondere a fermierilor cu vârste de peste 65 de ani** (44,3 %).

2. OBIECTIVELE ȘI STRATEGIA PLANULUI STRATEGIC PAC AL ROMÂNIEI

Obiectivele strategice ale planului României sunt dezvoltarea unui sector agricol rezilient și sustenabil prin sporirea viabilității economice a fermelor, reducerea disparităților în materie de venituri între ferme și creșterea orientării spre piață și a competitivității sectorului agricol în ansamblu. Totodată, planul îi va sprijini pe fermierii care contribuie la protecția mediului, la creșterea bunăstării animalelor din ferme și la asigurarea unei dezvoltări socioeconomice coerente a zonelor rurale.

2.1 O PAC SUSTENABILĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC ȘI MAI ECHITABILĂ

Rentabilitatea generală a sectorului agricol din România este scăzută și se reflectă în veniturile mici ale fermierilor, comparate cu alte sectoare economice. Creșterea profitabilității, a productivității, a orientării spre piață a fermelor și încurajarea generațiilor mai tinere să se implice în activități agricole reprezintă, prin urmare, provocări esențiale care trebuie abordate pentru **a asigura securitatea alimentară și a îmbunătăți mijloacele de subsistență ale fermierilor** din România.

Pentru a proteja veniturile agricole și nivelurile de producție, aproape 1,5 miliarde EUR vor fi utilizate pentru sprijin legat de producția de produse specifice, sprijin plătit pe hectar sau pe animal (sprijin cuplat pentru venit). Pentru o **redistribuire mai echitabilă a sprijinului financiar**, aproape 1 miliard de EUR din pachetul financiar pentru plățile directe va fi alocat fermelor mici și mijlocii de mai puțin de 50 hectare.

Pentru a spori competitivitatea sectorului agricol, planul va aloca 1,1 miliarde EUR pentru **investiții în ferme și unități de prelucrare**. Aceste investiții vor viza în primul rând consolidarea orientării spre piață a fermierilor și creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în tehnologii noi și inovatoare și în surse regenerabile de energie.

663 de milioane EUR vor fi alocate în beneficiul **zonelor afectate de constrângeri naturale**, cum ar fi zonele montane sau regiunile afectate de secetă sau eroziune, în special în sudul și estul României.

- ➔ *Pe lângă sprijinul pe suprafață primit prin intermediul planului, un sprijin suplimentar în valoare de 67 de milioane EUR va fi redistribuit tinerilor fermieri. Acesta va contribui la promovarea reînnoirii generațiilor și la protejarea viitorului producției agricole. Ajutorul este complementar altor ajutoare acordate tinerilor fermieri.*
- ➔ *Planul oferă diferite soluții fermierilor ale căror venituri sunt afectate de fenomene climatice nefavorabile. 82 de milioane EUR vor fi alocate instrumentelor de gestionare a riscurilor, cum ar fi sprijinul pentru primele de asigurare sau compensarea pierderii producției agricole. Această sumă va fi completată de un procent de 3 % din pachetul financiar pentru plăți directe.*

2.2 O PAC MAI VERDE

Planul României este aliniat la ambițiile UE în materie de mediu și climă și vizează atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, dezvoltarea durabilă, gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer) și conservarea biodiversității și a peisajelor.

Standardele superioare pentru bunele condiții agricole și de mediu (GAEC) **sporesc și mai mult ambițiile în materie de mediu și climă** și reprezintă cerințe minime pentru fermieri. De exemplu, pe aceeași parcelă, fermierii vor avea obligația de efectua rotații sustenabile ale culturilor. În plus, fermierii vor trebui să asigure o acoperire minimă a solului în perioada climatică cea mai sensibilă, pentru a evita eroziunea. Pentru a proteja biodiversitatea, fermierii vor trebui, de asemenea, să lase neexploată o anumită parte din teren.

România alocă aproximativ 25 % din pachetul pentru plăți directe schemelor ecologice (a se vedea exemplele din caseta de mai jos), reprezentând **stimulente acordate fermierilor care depășesc cerințele legale sau practicile obișnuite în ceea ce privește clima și mediul**. Un sprijin semnificativ (41 % din bugetul pentru dezvoltare rurală) va fi utilizat, de asemenea, pentru a încuraja practicile ecologice în zonele cu o valoare naturală ridicată, de exemplu cele care sunt importante pentru habitatul păsărilor și al fluturilor. Anual, este prognozat ca fermierii să aplice aceste practici pe 611 000 de hectare de teren.

- Un sprijin în valoare de aproximativ 1,64 miliarde EUR va fi acordat fermierilor dispuși să pună în aplicare practici agronomice care respectă mediul. Printre acestea se numără asigurarea unei suprafețe de cel puțin 5 % care conține elemente de peisaj neproductive (pârloage, pâlcuri de copaci, formațiuni din piatră), diversificarea culturilor sau protejarea solului prin aratul minim.
- EUR 480 de milioane EUR vor fi puse la dispoziția fermelor mici (până la 10 hectare) pentru a le motiva să adopte practici care vizează o agricultură sustenabilă, pentru a preveni degradarea solului și pentru a îmbunătăți biodiversitatea.

2.3 O PAC SUSTENABILĂ DIN PUNCT DE VEDERE SOCIAL

Un număr semnificativ de români trăiesc încă în zone rurale și lucrează în agricultură. Pentru a menține și a spori atractivitatea zonelor rurale, planul României va sprijini crearea a **peste 12 000 de locuri de muncă în zonele rurale**. Antreprenoriatul va fi promovat prin sprijinirea fermierilor care doresc să își diversifice activitățile (inclusiv prin activități neagricole).

LEADER, o abordare care vizează dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității și reunește părți interesate din sectorul public, privat și din societatea civilă pentru a găsi soluții comune pentru zonele rurale, este una dintre principalele intervenții ale planului. În cadrul acestei abordări, vor fi puse în aplicare **206 strategii de dezvoltare locală** (cu un sprijin de 500 de milioane EUR), de care va beneficia 86 % din populația rurală.

Având în vedere dimensiunea sectorului creșterii animalelor din România, planul stabilește obiective foarte ambițioase pentru **ameliorarea bunăstării animalelor**. Sprijinul va viza bunăstarea porcilor, a păsărilor de curte, a găinilor ouătoare și a găinilor reproducătoare, a vacilor de lapte și a vițelilor, cu o finanțare de până la 884 de milioane EUR pentru toate intervențiile specifice din cadrul schemelor ecologice și ale măsurilor de dezvoltare rurală. Aproape 5 milioane de unități vită mare vor beneficia de standarde îmbunătățite în materie de bunăstare a animalelor, cum ar fi lărgirea spațiului pentru animale în grajduri, furnizarea de materiale de așternut mai bune și creșterea calității aerului.

- ➔ *România intenționează să ofere sprijin unui număr de peste 36 000 de tineri fermieri, cu o combinație de finanțare pentru instalare în zonele rurale (250 de milioane EUR) și de sprijin complementar pentru venit (67 de milioane EUR). În plus, aproape 170 de milioane EUR sunt rezervate pentru investiții care sprijină dezvoltarea întreprinderilor tinerilor fermieri.*
- ➔ *Aproximativ 170 de milioane EUR vor fi investite în modernizarea drumurilor comunale din zonele rurale. Acest lucru va contribui la modernizarea infrastructurii de transport în zonele rurale și le va face mai atractive.*

3. SCHIMBUL DE CUNOȘTIȚE, INOVAREA ȘI DIGITALIZAREA

Planul României include **măsuri de promovare a schimbului de cunoștințe, prin intermediul serviciilor de consiliere sau de formare.**

Aplicarea, prin intermediul planului, a sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), care aduce laolaltă organizații, persoane și instituții pentru a utiliza, a produce și a face schimb de cunoștințe agricole, va contribui la dezvoltarea know-how-ului fermierilor și va îmbunătăți reacțiile acestora la provocările actuale și viitoare (schimbările climatice, digitalizarea, agricultura de precizie). În plus, planul României sprijină și promovează soluții inovatoare (cum ar fi parteneriatele dintre fermieri și cercetători), stimulând formarea de valoare adăugată pentru produsele agricole.

România urmărește **consolidarea coordonării dintre diferiți actori** la nivel regional, național și european, pentru a se concentra asupra obiectivelor specifice ale PAC. Cu sprijinul planului, parteneriatul european pentru inovare (PEI) va contribui la rândul său la o mai bună difuzare a cunoștințelor prin întărirea cooperării actorilor din sectorul agricol, sectorul silvic și cel rural.

- ➔ *Aproape 66 000 de persoane vor beneficia de consiliere, formare sau schimb de cunoștințe sau de participarea la grupurile operaționale PEI sprijinite de PAC.*
- ➔ *Aproape 39 de milioane EUR sunt alocate intervențiilor legate de formare, servicii de consiliere, cooperare și inovare prin intermediul grupurilor operaționale din cadrul PEI.*

4. ANEXĂ FINANCIARĂ

	Bugetul UE (EUR)	Finanțare națională (€)	Total (EUR)
Plăți directe	9 783 148 797	nu se aplică	9 783 148 797
Srijin sectorial	151 684 802	30 408 150	182 092 952
Dezvoltare rurală	5 034 728 288	835 990 453	5 870 718 741
Total	14 969 561 887	866 398 603	15 835 960 490

Finanțarea națională nu include finanțarea națională suplimentară menționată la articolul 146 din Regulamentul (UE) 2021/2115. Plățile directe includ alocările pentru bumbac prevăzute în anexa VIII la Regulamentul (UE) 2021/2115 și reflectă posibilele transferuri între piloni. Plățile pentru srijinul acordat în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 nu sunt incluse în planul strategic. Finanțarea națională pentru srijinul sectorial se referă numai la apicultură. Dezvoltarea rurală reflectă posibilele transferuri între piloni și include asistența tehnică.

FINANȚARE DIN PARTEA UE REZERVATĂ PENTRU	În EUR	%
Obiective în materie de mediu și climă în cadrul dezvoltării rurale	2 080 266 316	41%¹
Scheme ecologice în cadrul plăților directe	2 447 372 825	25%²
LEADER	424 750 000	8%¹
Srijin redistributiv complementar pentru venit	978 688 816	10%²
Tinerii fermieri (reînnoirea generațiilor)	309 621 824	n/a³

Alocările financiare minime pentru srijinul acordat tinerilor fermieri pot fi rezervate în cadrul plăților directe și/sau al dezvoltării rurale. Programele ecologice (eco-scheme) din cadrul plăților directe se pot situa sub 25 % dacă se apelează la posibilitatea de a utiliza mecanismul de reducere din cadrul dezvoltării rurale, în conformitate cu articolul 97 din Regulamentul (UE) 2021/2115. Srijinul redistributiv complementar pentru venit în cadrul plăților directe poate fi mai mic de 10%, în conformitate cu articolul 29 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

¹ în comparație cu alocările pentru dezvoltare rurală prevăzute în anexa XI la Regulamentul (UE) 2021/2115

² în comparație cu alocațiile pentru plăți directe prevăzute în anexa IX la Regulamentul (UE) 2021/2115

³ nu se aplică deoarece contribuția minimă pentru tinerii fermieri este stabilită ca sume absolute în anexa XII la Regulamentul (UE) 2021/2115

Mai multe informații financiare se regăsesc în secțiunea 6 și în anexa V la planul strategic PAC al României.

